

Gizli Yüz

Yönetmen: Ömer Kavur

Senaryo: Orhan Pamuk

Oyuncular: Zuhall Olcay (kadın), Fikret Kuşkan (fotoğrafçı), Savaş Yurttaş (kasaab saatçisi)
1991/Türkiye/Türkçe/118

“Tersinden görünce dünyayı anlıyorum ki; bütün lambalar küllük olacak, bütün masalar ağaç, aynalar baş olacak.”

Türk Sineması'nın önemli yönetmenlerinden Ömer Kavur'un yönettiği *Gizli Yüz*, Orhan Pamuk'un *Kara Kitap* (1990)'ındaki bir öyküden yola çıkılarak çekilmiş bir başyapıt. Gerek kurduğu evren gerekse anlattığı hikaye ile sinemamızda ender rastlanan filmlerden olan *Gizli Yüz*, gerçekçiliği yakalamanın ötesinde; seyirciyi metaforlarla dolu bir dünyanın içine çekiyor.

Filme Fikret Kuşkan'ın canlandığı ve Orhan Pamuk kitaplarındaki 'genç adam'ın vücut bulmuş hali denilebilecek pavyon fotoğrafçısının hikayesini dinleyerek başlıyoruz. İstanbul'a okumak için gelmiş ama babasıyla anlaşamayıp pavyon fotoğrafçılığına başlamış genç adam, günün birinde gizemli bir kadından bir teklif alır. Her gece pavyonda çektiği fotoğrafları sabahları kendisine getirmesini isteyen bu kadın, insan yüzlerinde saklı bir sırrın arayışı içindedir. İki sene boyunca her gün her fotoğrafı inceledikten sonra, sonunda aradığı yüzü bulur kadın. Genç adamdan fotoğraftaki yüzün kime ait olduğunu öğrenmesini ve ona hayatta en çok ne istediğini sormasını ister. Fotoğrafçı adamı bulur ve kadını saatçilik yapan bu adama götürür. Kadının yıllardır aradığı yüz, bu saatçinin yüzüdür.

Film anlatımsal başarısının sinyallerini ilk dakikalarda verdikten sonra, bir yol hikayesine dönüşür. Temelinde bir surete meftun olma ve sonrasında koşulsuz peşinden gitme öyküsü olan bu yolculuk, Ömer Kavur'un yarattığı atmosfer ile beraber evrensel standartlarda bir yapıta dönüşüyor. Her ne kadar Ömer Kavur izleyicisi için tanıdık birçok öğeyi içinde barındırsa da, kurduğu metaforik dünya düşünüldüğünde, filmin diğerlerinden bir basamak ileride olduğu söylenebilir. Yarattığı mitik/mistik evren ile birçok alt metinsel okumaya da açık olan filmde başta Antonioni olmak üzere Lynch ve Bunuel gibi yönetmenlerin etkisi açıkça görülüyor.

“Şehirler Şehri”, “Ölümler Şehri”, “Garipler Şehri” gibi bölüm isimlerinin mitolojiye gönderme yaptığı film; bu anlamda kişinin kendi ruhunda yaptığı yolculuğu, Yunan mitolojisindeki Hades'in topraklarına yapılan yolculukla keşirtmiş oluyor. Hiç bir karakterin isminin olmaması veya mavi rengin esrarlı olaylarda yahut mistik durumlarda kullanılması da bu savı destekler nitelikte.

Gizli Yüz'de henüz genç bir oyuncu olan Fikret Kuşkan dikkate değer bir performans sergiliyor. Bir kadının peşinden takıntılı bir şekilde sürüklenme hikayesi olarak bakıldığında Zeki Demirkubuz'un *Masumiyet* (1997)'ini hatırlatan filmde Kuşkan, aşık ama çaresiz genci başarılı bir şekilde oynuyor. Kadın karakteri canlandıran Zuhall Olcay'ın tüm güzelliği ile arz-ı endam ettiği filmde, Rutkay Aziz de hikayenin merkezindeki saatçi karakterini canlandırıyor. Kasabadaki diğer saatçi ya da hurdacı gibi yan karakterlerin başarılı oyunculuğunu da atlamamak gerekir. Filmdeki mistik havayı oluşturmak için yönetmenin karikatürize tipler yaratmak yerine, Anadolu kasaba insanını oynatmış olması da filmin etkileyciliğini bir kat daha artırıyor.

Antalya Film Festivali'nden En İyi Film ve En İyi Yönetmen ödüllerini alan, Montreal Film Festivali'nde En İyi Film ödüle layık görülen *Gizli Yüz*, Venedik Film Festivali'nde de yarışmış. Türk Sineması için çok önemli bir yeri olan bu film, ana akım filmlerin dışına çıkmak isteyen izleyici için kaçırılmaması gereken bir yapım.

Kazım Cansever